

TAR H

I. G R

I.1. Tarih dersi plan ve programı bütün olarak Kosova, Avrupa ve dnyamn tarihine ait bilgileri kapsamaktadır. Tarih dersi plan ve programında Kosova 'da yaayan de i ik toplulukların tarihine ve geleneklerine özel dikkat gösterilecektir. rencilerin yerel, bölgesel, ulusal kimli i ve ayrı ca günümüzün giderek birbirine ba lanan dünyasındaki geni kimlik kavramı da Tarih dersi plan ve programı ile verilecektir. Tarih dersi plan ve programı geçmi le yapc bir ekilde hesaplamaya olan ihtiyaı uyandırmalıdır.

Farklılıklarakarho grl olmayı ve karlıkl saygyalamalıdır. renme hedeflerinin bir parçası olarak demokratik toplumlarda ulusal kimli in ve tarihi geleneklerin yerle tirilmesi, insanlar arasında barılı anlay geli tirme ve yapc bir ekilde beraber yaayabilme dnesiyle bilgi, tutum ve becerilerin geli tirilmesiyle ba lantılı olmalıdır.

I.2. Tarih dersi tüm lise alanlarında (Genel, Sosyal, Fen, Dil, Matematik-Bilim) farklı ders çizelgesine göre okutulmaktadır.

Tarih bir sosyal bilimi olarak insan toplumunun geçmi ini, en eski alardan bugüne kadar ara tran bir bilimdir. Tarih bilimi toplumun sosyal, siyasal, ekonomi, kültür gibi alanları incelemektedir.

Tarih dersinin temel amacı rencilerin bir biçimde tarihi bilgileri, becerileri ve yetenekler edinmesini sa plamak ve geli tirmektir.

II. GENEL AMAÇLAR

1. rencilerin kendilerini ku atan kültür dünyaları hakkında meraklarn gidermek.

2. rencilere, yukarıda belirtildi i anlamlar içinde tabiatın ve tarihin meydan okuyularna insan tarafından verilmi cevapların çok e itli oldu unu böylece de kültür farklılıkların olu tu unu kavratmak: bu sayede milletler arasında sa lıkl ve erimli bir anlama ortamının arttırılmasını hazırlamak.

3. Ö renci lere kültür ortamları nı n ve medeniyetlerinin farklı lı lı uuru kazandı rmak suretiyle, onları n ö renilen fikirleri sorgulama, görelilik mefhumunu kavrama, tenkit zihniyetini kazanma ve farklı kültürler bünyesinde evrenseli yakalama meleklerini geli tirmek.

4. Ö rencilerde, kendilerine geçmi nesillere ve ça da ları yla irtibatları nda bir ortaklık duygusunu uyandı rmak.

5. Belli bir bilgi birikimi ve yeni ara tırma metodları kazandı rmak suretiyle ö rencilere dünyayı daha iyi tanı ma ve toplumda sorumlu bir rol oynama imkanı sa lamak.

6. çinde ya adı lı zamanı n arka planı nı açı klı a kavu turmak suretiyle ö rencinin onu daha iyi anlaması na yardımcı olmak ve böylece onun asliyi arı ziden, sürekliyi geçiciden arı yabilme yeteneklerini geli tirmek.

7. Üzerinde dikkat çekici hadiselerin ve medeniyetlerin gösterildi i kronoloji cetvelleri yardı mı yla ö rencilere zaman uuru kazandı rmak: hadiselerin ve nesillerin damgası nı ta lı yan kısı sa süreli, iktisadi ve sosyal de i melerin vuku buldu u orta süreli ve medeniyetlerin olu tu u uzun süreli zaman anlayı ları nı kavratmak.

8. Büyük medeniyetler arası ndaki münasebetler a lı içerisinde milli tarihin yerini belirlemek suretiyle, milli kimli in nası l olu tu unu kavratmak: onlara millet varlı lı nı n ancak bu kimli in korunarak sürdürebilece i, de i me veya ça da la manı n, bu düzlemde gerçekle tirilmesi zorunlu unu bellietmek.

III. GENEL ÖDEVLER

1. Tarih dersinde geçen kavramları n anlamları nı söyleme, örnek verebilme.

2. Tarih konusu, insan toplulukları nı n geli imleri, yaptıkları etkinlikler hakkı nda yorum yapabilme, günümüzle kı yaslama yaparak akı l yürütebilme.

3. nsan toplumunun geçmi inin ça lara ayrı mı nı kavrayabilme.

4. İlk ça da zamanı ölçme (takvim) çe itlerini tanı yabilme.

5. İlk insan toplulukları nı n ortaya çı kları , geli me dönemlerini, bu dönemlerin özelliklerini tanı yabilme, bu günün toplumları yla kar ıla tırma yapabilme.

6. İlk insan toplulukları nı n, ilk ça ve orta ça dönemi toplulukları nı n özelliklerini tanı yabilme, günümüz toplumları yla ba lantı kurabilme.

7. Tarih öncesi dönemden Geli mi Orta Ça a kadar olan süreçte insan toplumları nı n gösterdi i geli im özelliklerini kavrayabilme.

8. Tarih öncesi dönemden Geli mi Orta Ça a kadar insane toplulukları nı n etnik yapı ları sosyal ya ayı ları , kültür ve uygarlık düzeylerini kavrayabilme günümüz kültür ve uygarlı kları na etkilerini açı klayabilme.

9. Türklerin ilk yurdu, göçleri ve Orta Asya ve Yakı n Do u' da kurdukları devletler hakı nda bilgi sahibi olma, geçmi tarihleri hakkı nda yorum yapabilme.

10. Kayı ları n Anadolu' ya geli leri, yerle meleri, devlet durumuna gelmeleri, Anadolu ve Balkanlardaki ilerlemeleriyle ilgili olay ve olguları açı klayabilme.

11. Osmanlı devletinin kurulu ve yükselme dönemine geçi lerini, bu dönemdeki devlet sı nı rları nı ve Türk kültürünü açı klayabilme.

12. İlk ça ve Orta Ça " da kurulan devlet ve halklara ait tarihi haritalardan yararlanma becerisini geli tirme.

13. Tarih öncesi, İlk Ça ve Orta Ça ' dan kalan kültür-tarih anı tları nı koruma becerisini geli tirebilme ve de erlerini kavrayabilme.

TAR H

(Haftalık ders sayısı 2, yıllık toplam 74 ders saati)

Genel Lise ve Sosyal Bilimler Lisesi

IV. PROGRAM ÇER KLER

Altkategori	Ö retim içerikleri-Konular	Amaçlar	Davranı lar	Derslerarası li ki
1. Giri	- Bilim ve ders olarak Tarih	- Tarih dersine giri ünitesinde geçen temel kavramları n anlam bilgisi. - Tarihin konusu, tarih ça - ları ile ilgili temel sı nı flamalar bilgisi. - Tarih ö renmenin gereklili ini kavrayabilme.	- Tarih dersine giri ünitesinde geçen temel kavramları n ne anlama geldi ini söyleme/yazma - Tarihin konusunun, insan toplulukları nı n geçmi i ve tüm etkinlikleri oldu unu söyleme/yazma. - Tarihöncesi devirlerini Yontma Ta , Cilali Ta , Maden devri olarak Tarih devirlerini ise İlk, Orta, Yeni ve Yakı n Ça olarak sı nı flayı p söyleme/yazma. - Tarih ö renmenin gereklili ini açıklama.	Arkeoloji , sanat, matematik, co rafia ve ba ka.
2. Tarihöncesi devri	- Ta devri ve İlk insan toplulukları - Maden devri ve İlk	- İlk insan toplulukları n çıkı şını kavratma. - nsan toplulukları nı n ilk	- İlk insan toplulukları nı n ortaya çıkı şını söyleme/yazma. - nsan toplulukları nı n ilk geli me	Arkeoloji, sanat, biyoloji, co rafia ve ba ka.

	insan toplulukları dümesi	geli me dönemlerini kavrayabilme. - nsan toplulukları nı n ilk geli me dönemlerinin özellikleri bilgisi.	dönemlerini söyleme/ yazma. - nsan toplulukları nı n ilk geli me dönemlerinin özelliklerini ayı rt edebilme.	
3. Eski Do u	- Eski Mı sı r - Mezopotamya, Babil ve Asur Krallıkları - Eski Do uda di er büyük devletler - Eski Do u halkları n kültürü	- Eski Do u devletlerinin durumları nı kavrayabilme. - Eski Do u devletlerinin yönetim özelliklerini kavrayabilme - Eski Do u devletlerindeki kültür ve uygarlı ın özellikleri bilgisi	- Eski Do u devletlerinin durumları nı söyleme/yazma. - Eski Do u devletlerinde devlet yönetim özelliklerini söyleme/yazma. - Eski Do u devletlerini harita üzerinde gösterebilme. - Eski Do u devletlerinin kültür ve uygarlı k özelliklerini açı klayabilme.	Arkeoloji, mitaolji, co rafya, sanat, matematik, edebiyat ve ba ka.
4. Eski Yunan- istan	- II. Binyı l ve Homer devri döneminde Yunanistan - Atina ve sparta - Akdenizde Yunan kolonileri - Yunan-Pers ve Peloponez sava ları - Yunan kültürü ve uygarlı ı	- Ege havzası nda ya amı eski uygarlı klar bilgisi. - Atina ve sparta devletleri arası ndaki farkları kavrayabilme. - Eski Yunan kültür ve uygarlı kları nı tanı yabilme.	Ege havzası nda ya amı eski uygarlı kları n neler oldu unu söyleme/yazma. - Atina ve sparta devletleri arası ndaki farkları ayı rt edebilme. - Atina ve sparta devletlerinin devlet yönetim yapı ları nı açı klayabilme. - Eski Yunan kültür ve uygarlı kları nı n genel özelliklerini söyleme/yazma.	Felsefe, sanat, edebiyat, Mimarlı k, matematik, co rafya ve ba ka.
5. Eski Ma- kedonya	- II. Filip ve Büyük skender döneminde Makedonya ve	- Makedonya devletinin kurulu unu kavrayabilme - Makedonya devletinin	- Makedonya devletinin kurulu ve geli me dönemi özelliklerini söyleme/yazma.	Arkeoloji, co rafya, Sanat,

	Helen kültürü	gelişim özelliklerini kavrayabilme - Helen kültürünün temel özelliklerini kavrayabilme	- Helen kültürünün temel özelliklerini söyleme/yazma	mimarlık, edebiyat, felsefe ve başka.
6. Eski Roma	- Roma tarihinin en eski dönemi - Roma'nın yarımada ve Akdenizde gelişmesi - Köle ayaklanmaları - Prenipat ve Dominat döneminde Roma imparatorluğu - Hristiyanlığın belirmesi ve gelişmesi - Roma imparatorluğunun bunalımı ve düşmesi - Roma kültürü	- Eski Roma devletinin kuruluşunu kavrayabilme. - Eski Roma devletinin gelişim özelliklerini kavrayabilme. - Eski Roma devletinin sosyal yapısını kavrayabilme. - Eski Roma devletinin devlet yönetimi bilgisi -Eski Roma devletinin kültür ve uygarlık özelliklerini kavrayabilme.	Eski Roma devletinin kuruluşu ve gelişim dönemi özelliklerini söyleme/yazma. - Eski Roma devletinin gelişimini harita üzerinde gösterme. - Eski Roma devletinin sosyal yapı özelliklerini söyleme/yazma. - Eski Roma devletinin devlet yönetiminin belirgin özelliklerini söyleme/yazma. - Eski Roma devletinin kültür ve uygarlığının temel özelliklerini söyleme/yazma.	Sanat, coğrafya, felsefe, edebiyat, hukuk ve başka.
7. İriller	- Balkanların en eski halkları - Enkelej, Taulantë, Epir ve Ardiyeylerin Kırsalıkları - Dardanë Kırsalığı - İrillerin inancı ve kültürü	- İrillerin etnik yapısını kavrayabilme. - İril boyları ve devletlerinin kurulduğu yerleri tanıyabilme. - İrillerin sosyal yapısını ve kültür özelliklerini kavrayabilme.	- İrillerin etnik yapı özelliklerini söyleme/yazma. - İril boyları ve devletlerinin kurulduğu yerleri harita üzerinde gösterme. - İrillerin sosyal yapısı ve kültür özelliklerini söyleme/yazma.	Coğrafya, sanat, arkeoloji ve başka

<p>8. Türklerin ilk yurdu ve onların göçleri</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Türklerin ilk yurdu ve onların göçleri - Orta Asya ve Avrupa'da Hun devleti - Göktürkler ve Uygurlar - Orta Asya'da Türklerin kültür ve uygarlığı 	<ul style="list-style-type: none"> - Türklerin ilk yurdu ve göçlerle ilgili olgular bilgisi - İlk yurttaki kurulan Türk devletlerini tanıyabilme - İlk yurttaki kurulan Türk devletlerindeki uygarlığın özellikleri bilgisi 	<ul style="list-style-type: none"> - Türklerin ilk yurdunun neresi olduğunu söyleme ve harita üzerinde gösterme. - Türklerin ilk yurtlarından göçlerinin nedenlerini söyleme/yazma. - İlk yurttaki kurulan Türk devletlerini açıklama ve harita üzerinde gösterme. - İlk yurttaki kurulan Türk devletlerinin kültür özelliklerini söyleme/yazma 	<p>Coğrafya, sanat, edebiyat, arkeoloji ve benzeri.</p>
<p>9. Büyük Kavimler Göçü ve Avrupa ve Balkanlarda değişimler</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Avrupa ve Balkanlarda büyük göçler - Eski Slavlar ve onların göçleri 	<ul style="list-style-type: none"> - Kavimler göçünün nedenlerini kavrayabilme - Kavimler göçü sonucunda Avrupa'da kurulan Orta Çağ devletleri bilgisi 	<ul style="list-style-type: none"> - Kavimler göçünün nedenlerini söyleme/yazma. - Kavimler göçü sonucunda Avrupa'da kurulan Orta Çağ devletlerini harita üzerinde gösterme. 	<p>Coğrafya, sanat, edebiyat, Avrupa dilleri ve benzeri.</p>
<p>10. Erken Ortaçağ'da Avrupa ve Bizans</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Frank devleti - V. yy'dan XI.yy'ya kadar Bizans imparatorluğu - Ortaçağ'da Sırp devletinin kuruluşu ve gelişimi, 	<ul style="list-style-type: none"> - Bizans imparatorluğunun kuruluşunu kavrayabilme. - Bizans imparatorluğunun yükselme dönemlerini kavrayabilme. - Frank devletinin kuruluşunu kavrayabilme. - Frank devletinin orta çağ özelliklerini tanıyabilme. 	<ul style="list-style-type: none"> - Bizans imparatorluğunun kuruluşu ve yükselme dönemi özelliklerini söyleme/yazma. - Güney Slavların göç yollarını harita üzerinde gösterme. - Frank devletinin kuruluş dönemi özelliklerini söyleme/yazma. - Frank devletinin orta çağ özelliklerini söyleme/yazma. 	<p>Coğrafya, sanat, mimarlık, edebiyat ve benzeri.</p>

		- Orta ça Sı rp devletinin özellikleri bilgisi.	- Orta ça Sı rp devleti özelliklerini açıklayabilme.	
11. Erken Ortaça da Araplar	- Araplar – İslamın doğuşu ve gelişmesi, - Arap Halifeliği ve Kültürü	- Arap devleti ve İslamiyetin doğuşu ve yayılışıyla ilgili temel olgular bilgisi. - İslam-Arap kültür özelliklerini kavrayabilme	- Arap devletinin ve İslamiyetin doğuşu ve yayılışıyla ilgili temel olguları açıklayabilme. - İslam-Arap kültür özelliklerini açıklayabilme.	Coğrafya, sanat, mimarlık, edebiyat, Felsefe, matematik vb.
12. Avrupada Derebeylik	- XI.yy'dan XIII yy'a kadar Avrupada ekonomik gelişmeler, - Ortaça kentlerin meydana gelmesi, gelişimi ve kültürü - Haçlı savaşları	- Geli mi Ortaça döneminde Avrupa' daki ekonomik gelişmeyi kavrayabilme. - Geli m Ortaça döneminde kentlerin yapı lanmasını kavrayabilme. - Geli mi Ortaça döneminde kentlerin ekonomik ve kültürel gelişiminin ivme kazanmasını kavrayabilme.	- Geli mi Ortaça döneminde Avrupa' daki ekonomik gelişimin nedenlerini açıklayabilme. - Geli mi Ortaça döneminde kentlerin yapı lanma biçimlerini söyleme/yazma. - Geli mi Ortaça döneminde kentlerin ekonomik ve kültürel gelişim özelliklerini açıklayabilme.	Coğrafya, ekonomi, sanat, edebiyat vb.
13. Geçorta Ça da Avrupa	- XIV. Ve XV yy'da Fransa Krallığı, - XIV. Ve XV yy'da İngiltere, - XII. yy'dan XV. yy'a kadar İtalya	- Geç ortaça da kurulan Avrupa devletlerinin tarihiyle ilgili temel kavramlar bilgisi. - Geç ortaça da bulunan Fransa, İngiltere ve İtalya devletleriyle ilgili temel olgular bilgisi. - Geçorta ça da bulunan	- Geç ortaça Avrupa devletleri tarihiyle ilgili temel kavramları söyleme/yazma. - Geç ortaça da bulunan Fransa, İngiltere ve İtalya devletleriyle ilgili önemli tarihi olayları söyleme/yazma. - Geç ortaça da bulunan Avrupa devletlerinin kültür özelliklerini tanıma.	Coğrafya, sanat, edebiyat, mimarlık vb.

		Avrupa devletlerinin kültür özelliklerini kavrayabilme.		
14. Orta Asya ve Yakın Do u' da Türk devletleri	<ul style="list-style-type: none"> - Erken Ortaça da Türk boyları ve devletleri - Türklerin İslamiyeti kabul etmesi ve ilk müslüman Türk devletleri - Büyük Selçuklu devleti - Anadolu Selçuklular ve Türk Beylikleri - Anadolu' da Selçuklu kültür ve uygarlığı - Moğollar ve Orta Asya ve Yakın Do u' da Türk devletleri 	<ul style="list-style-type: none"> - Orta Asya ve Yakın Do u' da kurulan Türk devletlerini tanıyabilme. - Türklerin İslamiyeti kabulünü açıklayabilme. - Orta Asya ve Yakın Do u' da kurulan Türk devletlerindeki kültür ve uygarlığın özellikleri bilgisi. 	<ul style="list-style-type: none"> - Orta Asya ve Yakın Do u' da kurulan Türk devletlerinin genel özelliklerini söyleme/yazma. - Orta Asya ve Yakın Do u' da kurulan Türk devletlerini harita üzerinde gösterme. - Türklerin İslamiyeti kabulünü açıklayabilme. - Orta Asya ve Yakın Do u' da kurulan Türk devletlerindeki kültür ve uygarlığın temel özelliklerini söyleme / yazma. 	Coğrafya, sanat, edebiyat, mimarlık vb.
15. XI. yy'dan XV. yy.'a kadar Arberiya	<ul style="list-style-type: none"> - Arber Devleti - XIII ve XIV y.y Arnavut Prenslikleri - İskender Bey Kastriot döneminde Arnavut-Osmanlı ilişkileri 	<ul style="list-style-type: none"> -Arberiya devletiyle ilgili olaylar bilgisi. - İskender Bey döneminde Osmanlı -Arnavut ilişkileri ile ilgili tarihi olgular bilgisi. 	<ul style="list-style-type: none"> - Arberiya devletiyle ilgili olayları açıklayabilme. - İskender Bey döneminde Osmanlı - Arnavut ilişkileri ile ilgili tarihi olguları söyleme/yazma. 	Coğrafya, sanat, edebiyat vb.

<p>16. XIII. yy'dan XV. yy'a kadar Osmanlı imparatorluğu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Osmanlı devletinin kuruluşu, - Osmanlıların Balkan Yarımadasına geçişi ve ilk fetihler, - XV. yy'ın ilk yarısında Osmanlı devleti, - Fatih Sultan Mehmet döneminde Osmanlı devleti, - XIII. yy'dan XV. yy'a kadar Türk kültürü 	<ul style="list-style-type: none"> - XIII.-XV. yy. Osmanlı devleti ümitsinde geçen kavramların anlam bilgisi. - Kayıların Anadolu'ya gelişiyle ilgili olgular bilgisi. - Anadolu ve Balkanlarda ilerlemeler ile ilgili olgular bilgisi. - Osmanlı-Türk kültürünü kavrayabilme. - Fatih Sultan Mehmet döneminin genel özelliklerini kavrayabilme. 	<ul style="list-style-type: none"> - Osmanlı devleti ümitsinde geçen kavramların ne anlama geldiğini söyleme/yazma. - Kayıların Anadolu'ya gelişi, yerleşmesini ve çevreleriyle olan ilişkilerini söyleme/yazma. - Osmanlı devletinin Anadolu ve Balkanlardaki ilerlemeleriyle ilgili olguları açıklayabilme ve harita üzerinde gösterme. - Osmanlı -Türk kültür özelliklerini örneklerle açıklayabilme. - Fatih Sultan Mehmet'in Osmanlı devletini kuruluş döneminde yükseliş dönemine geçirdiğini söyleme/yazma. 	<p>Coğrafya, sanat, mimarlık, edebiyat vb.</p>
<p>17. Hümanizm ve Avrupa Rönesansı</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hümanizm ve Avrupa Rönesansı 	<ul style="list-style-type: none"> - Avrupa'da Hümanizm ve Rönesans ümitsinde geçen kavramların anlam bilgisi. - Hümanizm ve Rönesans hareketlerinin özelliklerini ve Avrupa ve dünyadaki etki ve sonuçlarını kavrayabilme. 	<ul style="list-style-type: none"> - Avrupa'da Hümanizm ve Rönesans ümitsinde geçen kavramların ne anlama geldiğini söyleme/yazma. - Hümanizm ve Rönesans hareketlerinin özelliklerini Avrupa ve dünyadaki etki ve sonuçlarını söyleme/yazma. 	<p>Sanat, mimarlık, bilim, felsefe vb.</p>

Not: Öğretmen ve öğrencilerin seçimine 4 ders saati bırakılmıdır. Bu ders saatlerinde öğretmen yöre tarihi içeriklerini açıklayabilir yada arkeolojik müze, kütüphane, tarih anıtlarını öğrencilerle ziyaret edebilir.

TAR H

(Haftalık ders sayısı 2, yıllık toplam 74 ders saati)

Dil a ırlıklı liseler

Altkategoriler	Ö retim içerikleri-Konular	Amaçlar	Davram lar	Derslerarası li ki
I. Tarihe giri	- Bilim ve ders olarak tarih	- Tarih bilimi ve dersine giri ünitesinde geçen temel kavramları n anlam bilgisi. - Tarihin konusu, tarih ça ları ile ilgili temel sı nı flamalar bilgisi. - Tarih ö renmenin gereklili ini kavrayabilme.	-Tarih bilimi ve dersine giri ünitesi nde geçen temel kavramları n ne anlama geldi ini söyleme/yazma. - Tarihin konusunu insan toplulukları nı n geçmi i ve tüm etkinlikleri oldu unu söyleme/yazma. - Tarih ö renmenin gereklili ini aç ı klama.	Arkeoloji, sanat, matematik, co rafya ve ba ka.
II. Tarihöncesi devri	- İlk insan toplulukları n genel özellikleri	- İlk insan toplulukları n çı k ı ı nı kavratma. - nsan toplulukları n ilk geli me dönemlerini kavrayabilme. - nsan toplulukları nı n ilk geli me	- İlk insan toplulukları nı n ortaya çı k ı ı nı söyleme/yazma. - nsan toplulukları nı n ilk geli me dönemlerini söyleme/yazma. - nsan toplulukları nı n ilk	Arkeoloji, sanat, Biyoloji, co rafya ve ba ka.

		dönemlerinin özellikleri bilgisi.	geli me dönemlerinin özelliklerini ayı rt edebilme.	
III. Eski Do u	- Mı sı r ve Mezopotamya	- Mı sı r ve Mezopotamya devletlerinin durumları nı kavrayabilme. - Mı sı r ve Mezopotamya devletlerin yönetim özelliklerini kavrayabilme. - Eski Do u devletlerindeki kültür ve uygarlı ın özellikleri bilgisi	- Mı sı r ve Mezopotamya devletlerinin durumları nı söyleme/yazma - Mı sı r ve Mezopotamya devletlerinin durumları nı söyleme/yazma. - Eski Do u devletlerini hartita üzerinde gösterebilme. - Eski Do u devletlerinin kültür ve uygarlı k özelliklerini aç ı klayabilme.	Arkeoloji, mitoloji co rafya, sanat, matematik, edebiyat ve ba ka.
IV. Eski Yunanistan	-Eski Yunanistan tarihi - Atina ve sparta devletleri - Yunan kültür ve uygarlı ı - Büyük skender ve Helen kültürü	- Ege havzası nda ya anmı eski uygarlı klar bilgisi. - Atina ve sparta devletleri arası nda farkları kavrayabilme. - Eski Yunan kültür ve uygarlı kları nı tanı yabilme. - Makedonya devletinin kurulu u ve geli im özelliklerini kavrayabilme. - Helen kültürünün	Ege havzası nda ya amı eski uygarlı kları n neler oldu unu söyleme/yazma. - Atina ve sparta devletlerin devlet yönetim yapı ları nı aç ı klayabilme. - Eski Yunan kültür ve uygarlı kları nı n genel özelliklerini söyleme/yazma. - Makedonya devletinin kurulu u ve geli me dönemi özelliklerini söyleme/yazma. - Helen kültürünün temel özelliklerini söyleme-yazma.	Felsaeffe,sanat,ede- biyat, mimarlı k, matematik,co rafya vb.

		temel özelliklerini kavrayabilme		
V. Eski Roma	<ul style="list-style-type: none"> - Roma devletinin kuruluşu - Roma imparatorluğu - Roma kültür ve uygarlığı 	<ul style="list-style-type: none"> - Eski Roma devletinin kuruluşunu kavrayabilme. - Eski Roma devletinin gelişim özelliklerini kavrayabilme. - Eski Roma devletinin devlet yönetimi bilgisi. - Eski Roma devletinin kültür ve uygarlık özelliklerini kavrayabilme. 	<ul style="list-style-type: none"> - Eski Roma devletinin kuruluşu ve gelişim dönemi özelliklerini söyleme/yazma. - Eski Roma devletinin gelişimini harita üzerinde gösterme. - Eski Roma devletinin devlet yönetiminin belirgin özelliklerini söyleme/yazma. - Eski Roma devletinin kültür ve uygarlığını temel özelliklerini söyleme/yazma. 	Sanat, coğrafya, felsefe, edebiyat, hukuk, vb.
VI. lirler	<ul style="list-style-type: none"> - lirlere boyaları ve onları nerelerde buldukları yerler - Enkelej, Taulantë ve Epir Kırallıkları - Dardanë ve Ardiyey Kırallıkları - lirlere inanışları ve kültürü 	<ul style="list-style-type: none"> - lirlere etnik yapılarını kavrayabilme - lirlere boyaları ve devletlerinin kuruldukları yerleri tanıyabilme. - lirlere sosyal yapılarını ve kültür özelliklerini kavrayabilme 	<ul style="list-style-type: none"> - lirlere etnik yapı özelliklerini söyleme/yazma - lirlere boyaları ve devletlerinin kuruldukları yerleri harita üzerinde gösterme. - lirlere sosyal yapı ve kültür özelliklerini söyleme/yazma. 	Coğrafya, sanat, arkeoloji, vb.
VII. Türklerin ilk yurdu ve devletleri	<ul style="list-style-type: none"> - Türklerin ilk yurdu ve göçleri - Orta Asya ve Avrupa'da Türk 	<ul style="list-style-type: none"> - Türklerin ilk yurdu ve göçlerle ilgili bilgiler. - İlk yurtda kurulan Türk 	<ul style="list-style-type: none"> - Türklerin ilk yurdunun neresi olduğunu söyleme ve harita üzerinde gösterme. 	Coğrafya, sanat, edebiyat, arkeoloji vb.

	devletleri - Türklerin kültür ve uygarlıkları	devletlerini tanıyabilme. - İlk yurttaki kurulan Türk devletlerindeki uygarlığın özelliklerini tanıyabilme.	- Türklerin ilk yurtlarından göçlerinin nedenlerini söyleme/yazma. - İlk yurttaki kurulan Türk devletlerini açıklama ve harita üzerinde gösterme. - İlk yurttaki kurulan Türk devletlerinin kültür özelliklerini söyleme/yazma.	
VIII. Ortaçağda Avrupa	- Büyük kavimler göçü ve Frank devleti - Bizans İmparatorluğu - Ortaçağ şehirlerinin meydana gelmesi - Avrupada ortaçağ kültürü	- Kavimler göçünün nedenlerini kavrayabilme. - Kavimler göçü sonucunda Avrupa'da kurulan Ortaçağ devletleri bilgisi. - Bizans İmparatorluğunun kuruluşu ve yükselme dönemi özelliklerini kavrayabilme. - Ortaçağ Avrupa kültürü bilgisi	- Kavimler göçünün nedenlerini söyleme/yazma. - Kavimler göçü sonucunda Avrupa'da kurulan Ortaçağ devletlerini harita üzerinde gösterme. - Bizans İmparatorluğunun kuruluşu ve yükselme özelliklerini söyleme/yazma. - Ortaçağ Avrupa kültürü özelliklerini belirtme.	Coğrafya, sanat, edebiyat, Avrupa dilleri vb.
IX. Araplar ve İslamiyet	- Araplar ve İslamiyetin doğuşu ve yayılması - Arap-İslam kültür ve uygarlığı	- İslamiyetin doğuşu ve yayılmasıyla ilgili temel bilgiler bilgisi. - Arap-İslam kültür özelliklerini kavrayabilme.	- İslamiyetin doğuşu ve yayılmasıyla ilgili temel bilgileri açıklayabilme. - Arap-İslam kültür özelliklerini açıklayabilme.	Coğrafya, edebiyat, Matematik, tıp, felsefe, vb.
X.	- Ortaçağda Türk	- Orta Asya ve Yakın	- Orta Asya ve Yakın	Coğrafya, sanat,

<p>Orta Asya ve Yakı n Do u da Türk devletleri</p>	<p>boyları ve devletleri - Türklerin slamiyeti Kabul etmeleri - İlk Müslüman Türk devletleri - Selçuklular - Anadolu Selçukluları ve Türk beylikleri - Anadolu'da Türk kültür ve uygarlı ı</p>	<p>Do u'da kurulan Türk devletlerini tanı yabilme. - Türklerin slamiyeti kabulünü açı klayabilme. - Orta Asya ve Yakı n Do u'da kurulan Türk devletlerindeki kültür ve uygarlı ın özellikleri bilgisi.</p>	<p>Do u'da kurulan Türk devletlerinin genel özelliklerini söyleme/yazma. - Orta Asya ve Yakı n Do u'da kurulan Türk devletlerini harita üzerinde gösterme. - Türklerin slamiyeti kabulünü açı klayabilme. - Orta Asya ve Yakı n Do u'da kurulan Türk devletlerindeki kültür ve uygarlı ın temel özelliklerini söyleme/yazma</p>	<p>mimarlı k, edebiyat vb.</p>
<p>XI. Ortaça da Balkan yarı madası</p>	<p>- slavların anayurdu ve göçleri - Ortaça da slavları n devletleri - Arbër Devleti - XIII ve XIV y.y Arnavut Prenslikleri</p>	<p>- Arbır devletinin geli me dönemlerini kavrayabilme. - Güney slavlar, göçlerini ve ilk kurmu oldukları devletleri açı klayabilme. - Güney slavları n kültür özelliklerini kavrayabilme.</p>	<p>- Arbır devletinin geli me dönemi özelliklerini söyleme/yazma. - Güney slavları n göç yollarını ve devletlerini harita üzerinde gösterme. - Güney slavları n Erken ortaça kültür özelliklerini belirme.</p>	<p>Co rafya, sanat, mimarlı k, vb.</p>
<p>XII. Osmanlı devleti</p>	<p>- Osmanlı devletinin kurulu u - Osmanlı lar Balkan</p>	<p>- Osmanlı devleti ünitesinde geçen kavramları n anlam</p>	<p>- Osmanlı devleti ünitesinde geçen kavramları n ne anlama geldi ini</p>	<p>Co rafya, sanat, mimarlı k, edebiyat vb.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - yarı madası nda - XV y.y ortaları nda Arnavutları n Osmanlı lara Kar 1 tepkileri - XV y.y ikinci yarısı nda skender Bey yönetiminde Arnavutlar - Osmanlı mparatorlu un yükseli devri - Osmanlı -Türk kültür ve uygarlı 1 	<ul style="list-style-type: none"> - bilgisi. - Kayı ları n Anadolu'ya geli iyle ilgili olgular bilgisi. - Anadolu ve Balkanlarda ilerlemeler ile ilgili olgular bilgisi. - skender bey döneminde Osmanlı - Arnavut ili kileri ile ilgili tarihi olgular bilgisi. - Osmanlı -Türk kültürünü kavrayabilme. - Fatih sultan Mehmet döneminin genel özelliklerini kavrayabilme. 	<ul style="list-style-type: none"> - söyleme/yazma. - Kayı ları n Anadolu'ya geli ini ,yerle mesini ve çevreleriyle olan ili kilerini söyleme/yazma - Osmanlı devletinin Anadolu ve Balkanlardaki ilerlemeleriyle ilgili olguları açı klayabilme ve harita üzerinde gösterme. - skender bey döneminde Osmanlı -Arnavut ili kileri ile ilgili tarihi olguları söyleme/yazma. - Osmanlı -Türk kültür özelliklerini örneklerle açı klayabilme. - Fatih sultan Mehmet`in Osmanlı devletini kurulu döneminden yükseli dönemine geçirdi ini söyleme/yazma. 	
<p>XIII. XVI. yüzyı ldan XVIII. yüzyı la kadar Avrupa</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Büyük cografya ke ifleri - Hümanizm ve Rönesans - Reformasyon 	<ul style="list-style-type: none"> - XVI-XVIII. Yüzyı llar arası Avrupa tarihi ile ilgili temel kavramlar bilgisi. - Avrupa ülkelerinin 	<ul style="list-style-type: none"> - XVI-XVIII. Yüzyı llar arası Avrupa tarihi ile ilgili temel kavramları söyleme/yazma - Avrupa ülkelerinin dünyaya yayı lması nı açı klayabilme. 	Co rafya, bilim, sanat vb.

	- XVIII. yüzyı ldan XIX.yüzyı lı n ortaları na kadar Avrupa'da iktisadi ve toplumsal geli meler (Liberal kapitalizmi)	dünyaya yayı lması nı kavrayabilme. - Hümanizm, Rönesans ve Reformasyon hareketlerini kavrayabilme. - Bilim ve teknolojik geli meleri hazı rlı yan ortamı kavrayabilme.	- Hümanizm,Rönesans ve Reformasyon hareketlerini açı klayabilme. - Bilim ve teknolojik geli melerin nedenlerini açı klama.	
XIV. Yüzyı l Ulusal devletlerin meydana gelmesi	- Hollanda ve ngiltere'de burjuvazi devrimleri - Fransa burjuvazi devrimleri - ABD'nin kurulu u	- Ulusal devletlerin meydana gelmesi ünitesinde geçen kavramlar bilgisi. - Avrupa'da mutlakiyetten parlamenter düzene geçi le ilgili geli meleri kavrayabilme	- Apsolutizma (mutlakiyet), parlamento, demokrasi, ihtilal, inkilap, hüriyet, e itlik, ba ı msızlık vb. kavramları n tanı mını söyleme/yazma. - Holanda ve ngiltere'de demokrasi hareketlerini açı klama. - Fransız ihtilalinin sonuçları - nı ve önemini açı klama. - A.B.D.'nin kurulması ile ilgili olayları açı klama	Co rafya, felsefe, bilim, edebiyat vb.
XV. Yüzyı l Aydınlanma ça ı	- Avrupa'da aydı nlanma ça ı -Fransa mparatorlu u	- Avrupa'da Aydınlanma Ça ı ile ilgili belli ba li geli meleri kavrayabilme. - Fransa mparatorlu unun	- Aydınlanma ça ı nı n ortaya çıkı nedenlerini açı klama - Do a ve sosyal bilimlerdeki geli merleri açı klama. - Fransa mparatorlu unun Avrupa ülkelerindeki yankı - ları ve de i meleri açı klama.	Co rafya, do a, sosyal bilimler, edebiyat, sanat vb.

		Avrupa ülkelerine etkisini kavrayabilme		
XVI-XIX. Yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğu'nda İslahat hareketleri	<ul style="list-style-type: none"> - XVII.yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu - XVIII.yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu - XIX.yüzyılın ilk yarısında Osmanlı İmparatorluğu'nda reformlar 	<ul style="list-style-type: none"> - XVII. Yüzyıldan XIX.yüzyıla kadar Osmanlı tarihinin belli başlı siyasi olaylarını kavrayabilme. -XVII. yüzyıldan XIX. yüzyıla kadar Osmanlı İmparatorluğu'nda yapılan İslahat hareketleri kavrayabilme. 	<ul style="list-style-type: none"> - XVII.yüzyıldan XIX.yüzyıla kadar Osmanlı tarihinin siyasi olaylarını açıklayabilme. - XVII.yüzyıldan XIX.yüzyıla kadar Osmanlı İmparatorluğu'nda yapılan İslahat hareketlerinin mahiyetini açıklayıp yorumlama. 	Coğrafya, bilim vb.
XVII-XIX. Yüzyıllarda Balkan yarımadasında ulusal hareketler	<ul style="list-style-type: none"> - Balkan uluslarının ulusal hareketleri - XVI.yüzyıldan XVIII.yüzyıla kadar Arnavutlar. - Arnavut Paşalıklarının Kodra ve Yanya Paşalıkları - Arnavutlarda ulusal uyanma hareketleri 	<ul style="list-style-type: none"> XIX.yüzyılda Balkan uluslarının ulusal hareketleri bilgisi. - Arnavutların siyasi tarihi ve ulusal uyanma hareketleri bilgisi 	XIX.yüzyılda Balkan uluslarının ulusal hareketlerinin nedenlerini ve gelişmelerini açıklamak.	Coğrafya vb.

Not: Öğretmen ve öğrencilerin seçimine 4 ders saati bırakılmıdır. Bu ders saatlerinde öğretmen yöre tarihi içeriklerini açıklayabilir yada arşiv, müze, kütüphane, tarih anıtlarını öğrencilerle ziyaret edebilir.

TAR H

(haftalık ders sayısı 2, yıllık toplam 70 ders saati)

Fen Lisesi ve Matematik - Bilim liseleri

Alt kategoriler	Öretim içerikleri-Konular	Amaçlar	Davran lar	Derslerarası li ki
I. Viyana Kongresi ve Kutsal ttifak	- Viyana Kongresi ve Kutsal ttifak	- Napoleon 'nun yenilgisinden sonra Avrupa'daki de i melere ili kin bilgi. - Viyana Kongresinden sonra mutlaki monar i-leri yeniden kurma gayretlerini kavrayabilmesi.	- Napoleon 'nun yenilgisinden sonra Avrupa'daki de i meleri aç klayabilme. - Viyana Kongresinden sonra mutlak monar ileri yeniden kurma çabaları nı yorumlayabilme.	Co rafya, sosyoloji vb.
II. 1815-1871 yılları döneminde Avrupa	- 1815-1871 yılları döneminde Fransa - 1815-1871 yılları döneminde ngiltere - 1815-1871 yılları döneminde Almanya - 1815-1871 yılları döneminde talya ve Avusturya - Macaristan	- 1815-1871 yılları döneminde Avrupa ülkelerinin ekonomi, toplumsal, sı yasal geli meleri kavrayabilmesi	- 1815-1871 yılları döneminde Avrupa ülkelerinin toplumsal, sı yasi ve ekonomik geli meleri söyleme/yazma.	Co rafya, ekonomi, sosyoloji vb.

<p>III. XIX.yy sonları nda ve XX.yy ba langı cı nda Avrupa ve ABD</p>	<ul style="list-style-type: none"> - XIX.yy sonları nda ve XX.yy ba langı - cı nda ngiltere - XIX.yy sonları nda ve XX.yy ba lan- gı cı nda Fransa - XIX.yy sonları nda ve XX.yy ba langı - cı nda Rusya XIX.yy sonları nda ve XX.yy ba langı cı nda Almanya - XIX.yy sonları nda ve XX.yy ba lan- gı cı nda tralya ve Avusturya - Macaristan - XIX.yy sonları nda ve XX.yy ba langı cı nda ABD 	<ul style="list-style-type: none"> - XIX.yy.sonları nda ve XX.yy.ba langı cı nda geli mi Avrupa ve BAD'nde toplumsal-ekonomik geli meleri kavrayabilme, - Büyük göçler arası ndaki kar ı tlı kları , sömürgeler için sava ları kavrayabilme. - Siyasi blokları n kurulma ve sava için hazı rlı klara ilgili belli ba lı tarihi olaylar bilgisi. 	<ul style="list-style-type: none"> - XIX.yy sonları nda ve XX.yy ba langı cı nda geli mi Avrupa ülkelerinde ve ABD'nde geli meleri, kar ı tlı kları , sömürgeler için sava ları söyleme/yazma. - Siyasi blokları n kurulması nı ve sava için hazı rlı kları aç ı klamak 	<p>Co rafya, sosyoloji, ekonomi vb.</p>
<p>IV. IX.yy.ilk yarı sı nda Osmanlı mparatorlu u</p>	<ul style="list-style-type: none"> - XIX.yy ilk yarı sı nda Osmanlı mparatorlu unda ekonomi, toplumsal ve siyasi geli meler - Osmanlı mparatorlu unda milliyetçilik 	<ul style="list-style-type: none"> - XIX.yy ilk yarı sı nda Osmanlı mparatorlu unda geli meleri kavrayabilme. - Osmanlı mparatorlu unda islahat hareketleri ile ilgili geli meler bilgisi 	<ul style="list-style-type: none"> - XIX. Yy İlk yarı sı nda Osmanlı mparatorlu unda geli meleri söyleme/yazma - Osmanlı mparatorlu unda islahat hareketlerin mahiyetini aç ı klama. 	<p>Co rafya, bilim vb.</p>

	<p>hareketleri (Yunan, Sırp, Romen)</p> <ul style="list-style-type: none"> - III. Selim ve II. Mahmut'un ısalahat hareketleri - Tanzimat ve 1856 islahatı - Yeni Osmanlılar ve I. Mevriyet 			
<p>V. XIX.yy sonları nda ve XX.yy ba langı cı nda Osmanlı mparatorlu u</p>	<ul style="list-style-type: none"> - 1876-1912yı lları dönemi siyasal olaylar - Jöntürkler ve II.Mevriyet - Osmanlı devletinin tekilatı , yönetimi ve toplumsal yapı sı - Osmanlı larda ekonomik hayat, eğitim-ö retim ve kültür-sanat 	<p>XIX.yy sonları nda ve XX.yy ba langı cı nda Osmanlı mparatorlu u ünitesinde geçen kavramlar bilgisi.</p> <ul style="list-style-type: none"> - XIX.yy sonları nda ve XX.yy ba langı cı nda Osmanlı devletinin belli ba li siyasal olayları kavrayabilme - Osmanlı larda ekonomi, eğitim, kültür geli meleri kavrayabilme 	<p>XIX.yy sonları nda ve XX.yy ba langı cı nda Osmanlı mparatorlu u ünitesinde geçen kavramları söyleme/yazma.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bu dönemde Osmanlı mparatorlu unun belli ba li siyasal olayları açıklayabilme - Osmanlı larda ekonomi, kültür, sanat, eğitim geli meleri yorumlayabilme. 	<p>Coğrafya, ekonomi, bilim, edebiyat vb.</p>
<p>VI. XIX.yy sonları nda ve XX.yy ba langı cı nda</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Berlin Kongresi ve Balkan ülkelerinin ba ımsızlı ı - Arnavutlarda ulusal uyanma hareketleri 	<p>Balkan ulusları nın ulusal hareketlerinin nedenlerini, geli melerini kavrayabilme</p>	<p>Balkan ulusları nın ulusal hareketlerinin nedenlerini, geli melerini açıklayabilme.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arnavutların ulusal hareketlerinin nedenlerini, 	<p>Coğrafya, sosyoloji , edebiyat vb.</p>

Balkan yarı madası	<ul style="list-style-type: none"> - Prizren Birli i - XIX.yy sonları nda ve XX. yy ba lan- gı cı nda Arnavutlarda eğitim ve kültür -XX.yy ba lan gı cı nda Arnavutları n ulusal hareketleri ve 1912 yılı nda ba ı msızlı ı ilan etmeleri 	<ul style="list-style-type: none"> - Arnavutları n ulusal hareketlerinin nedenlerini geli meleri ve sonuçları kavrayabilme 	geli meleri ve sonuçları açıklayabilme.	
VII. Birinci Dünya sava ı ve Ekim devrimi	<ul style="list-style-type: none"> - I.Dünya sava ı n nedenleri ve belirmesi - Sava ta önemli cep- helerde geli meler ve sava ı n sonu ve karakteri - Birinci Dünya Sava ı nda Kosova - I.Dünya Sava ı nda Osmanlı mparatorlu u - Rusya'da Ekim devrimi 	<ul style="list-style-type: none"> I.Dünya Sava ı ve Osmanlı mparatorlu u ile ilgili belli ba ı lı tarihi olayları kavrayabilme. - Birinci Dünya Sava ı esnası nda Kosova - Ekim devrimi ile ilgili geli meleri kavrayabilme 	<ul style="list-style-type: none"> I.Dünya Sava ı ve Osmanlı mparatorlu u ile ilgili belli ba ı lı tarihi olayları açıklama. - Ekim devrimi ile ilgili geli meleri açıklama. 	Coğrafya vb.
VIII. iki Dünya sava ı arası nda Dünya	<ul style="list-style-type: none"> - Versay barı ı ve Avrupa'da de ği meler - 1918-1939 yılları döneminde Fransa 	<ul style="list-style-type: none"> - iki Dünya Sava ı arası nda Dünyadaki geli melerle ilgili tarihi olayları kavrayabilme. 	<ul style="list-style-type: none"> - Batı demokrasi ve diktatörlük rejimleri arası nda fark ve özellikleri açıklayabilme. 	Coğrafya, sosyoloji, felsefe, edebiyat vb.

	<ul style="list-style-type: none"> - İngiltere - 1918-1939 yılları döneminde ABD - 1918-1939 yılları döneminde SSCB - 1919-1939 yılları döneminde Almanya - 1919-1939 yılları döneminde Rusya 	<p>Komünizm, faşizm, nazizmin temel özelliklerini kavrayabilme</p>	<p>Avrupa'da faşist iktidarlarının harita üzerinde gösterme</p>	
<p>IX. Türkiye Kurtuluş Savaşı</p>	<ul style="list-style-type: none"> - I.Dünya Savaşı'ndan sonra Türkiye'nin durumu - Kurtuluş Savaşı için siyasi hazırlıklar - Kurtuluş Savaşı - Türk inkılabı ve onun önemi - I. Dünya Savaşı arasında Türkiye'nin gelişimi ve Atatürkçülük esasları 	<ul style="list-style-type: none"> - I.Dünya Savaşı'ndan sonra Türkiye'nin durumu, savaş için hazırlıklar, cephelelerde savaşlar ile ilgili tarihi olayları kavrayabilme - Türk inkılabı ve Atatürkçülük esaslarını kavrayabilme 	<p>Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Türkiye'nin durumu, savaş için hazırlıkları, cephelelerde savaşlar ile ilgili tarihi olayları açıklayabilme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Çatışma Türkiye için Türk inkılabının önemini gösterme. - Atatürkçülüğün esaslarını açıklama 	<p>Coğrafya, hukuk, edebiyat, felsefe vb.</p>
<p>X. I. Dünya Savaşı arasında Yugoslavya ve Arnavutluk</p>	<ul style="list-style-type: none"> - 1919-1941 yılları döneminde Yugoslavya - 1919-1939 yılları döneminde Arnavutluk 	<ul style="list-style-type: none"> - I. Dünya Savaşı arasında Yugoslavya ve Arnavutluk tarihi ile ilgili belli başlı tarihi olaylar bilgisi - Eski Yugoslavya'da 	<ul style="list-style-type: none"> - I. Dünya Savaşı arasında Yugoslavya ve Arnavutluk tarihi ile ilgili belli başlı tarihi olayları açıklayabilme - Eski Yugoslavya'da ulusal sorunları yorumlayabilme 	<p>Coğrafya, sosyoloji vb.</p>

		ulusal sorunları kavrayabilme		
XI. II. Dünya Sava 1	- II. Dünya sava 1 öncesinde Dünya ve sava 1 n belirmesi - II. Dünya sava 1 nda önemli cephelerde geli meler - II. Dünya sava 1 nı n sonu ve karakteri	II. Dünya sava 1 nı n nedenleri, önemli cephelerde sava ları , neticeleri ve karakterini kavrayabilme.	- İkinci Dünya sava 1 nı n nedenleri, önemli cephelerde sava ları , sava 1 n neticeleri ve karakterini açı klayabilme.	Co rafia, diplomasi, teknoloji vb.
XII. II. Dünya sava 1 nda Yugoslavya ve Arnavutluk	- II. Dünya Sava 1 nda Yugoslavya - II. Dünya sava 1 nda Kosova - II. Dünya sava 1 nda Arnavutluk	- II. Dünya sava 1 nda Yugoslavya, Kosova ve Arnavutlukta sava geli meleriyle ilgili belli ba li tarihi olayları kavrayabilme	- II. Dünya Sava 1 nda Yugoslavya, Kosova ve Arnavutlukta sava geli meleriyle ilgili belli ba li tarihi olayları açı klayabilme	Co rafia, diplomasi vb.
XIII. II. Dünya Sava 1 ndan sonra Dünya	- Sava tan sonra Dün-yada ki de i meler - BM örgütü - Sava tan sonra Bilim, teknik ve sanatı n geli imi	II. Dünya sava 1 ndan sonra Dünyadaki geli meleri kavrayabilme	- II. Dünya sava 1 ndan sonra Dünyadaki geli meler i açı klama	Co rafia, diplomasi, sosyoloji vb.
XIV. II. Dünya sava 1 ndan sonra Türkiye	- II. Dünya sava 1 ndan sonra Türkiye'nin geli imi - Sava tan sonra Türk Dünyası	- II. Dünya Sava 1 ndan sonra Türkiye'de ve Türk Dünyası nda de i meleri kavrayabilme	- II. Dünya Sava 1 ndan sonra Türkiye'de ve Türk Dünyası nda de i meleri açı klayı p yorumlayabilme	Co rafia, diplomasi vb.

<p>XV. II. Dünya sava ından sonra Yugoslavya ve Arnavutluk</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Sava tan sonra Yugoslavya'da geli meler - 1945 – 1989 yılları döneminde Kosova'da eğitim. Bilim ve kültür (1945-1990) - 1990-1999 yılları nda Kosova - Kosova Türk halkı - Sava tan sonra Arnavutlukta geli meler 	<ul style="list-style-type: none"> - Sava tan sonra Yugoslavya ve Arnavutluk ile ilgili belli ba lı tarihi olayları kavrayabilme Kosova'da belli ba lı tarihi olayları kavrayabilme. 	<ul style="list-style-type: none"> - Sava tan sonra Yugoslavya ve Arnavutluk ile ilgili belli ba lı tarihi olayları açıklayabilme 	<p>Coğrafya, diplomasi vb.</p>
---	---	--	--	--------------------------------

Not: Öğretmen ve öğrencilerin seçimine 4 ders saati bırakılmı tır. Bu ders saatlerinde öğretmen yöre tarihi içeriklerini açıklayabilir yada arşiv, müze, kütüphane, tarih anıtlarını öğrencilerle ziyaret edebilir.

V. DAVRANI LAR

Tarih ö retim programı nı n Genel ödevler bölümünde Genel Lise Tarih dersinde önemli olan bilgi, beceri ve davranı ları kazanmaları gerekli oldu u belirtilmi tir. Belirtilen bilglere sahip olma, beceri ve davranı ları geli tirme X. Sı nı f ö rencilerinden beklenen ö renim standardı nı te kil etmektedir. Bundan dolayı her tarih dersi ö retmeni X.sı nı f ö renim standarları istemlerini memnun etmesi için Genel ödevler bölümünde belirtilen e itim-ö retim neticelerini göz önünde bulundurmalı dır.

Üst orta okulun X. Sı nı fı nı bitiren ö rencilerden u neticeler beklenmektedir:

Tarih dersi ö retimin kavrayabilmesi ve ayı rt etmeleri,

- Toplulukları n ve devletlerin belirme, geli me nedenlerini ve örgütlenmelerini kavrayabilmeleri,
- Eski halkları n zamanı nası l hesapladı kları ne gibi takvimler kullandıklarını kavrayabilmeleri.
- Tarih öncesi ve İlk Ça da olay ve olgularla ilgili ö rencilerde geli en farklı görü lerin bilimsel kanı tlar sergileyerek tartı ma becerilerini geli tirilmeleri,
- Ö rencilerde mit ve destanlar hakkı nda bilgi edinmeleri ve ele tiri yönüyle mit ve destanların İlk ça da belli olaylara nası l etki etti ini de erlendirmelerini,
- Kölelikten derebeylik toplumsal düzene geçilmesiyle toplumsal-ekonomik de i melerini kavrayabilmelerini,
- Büyük kavimler göçlerinin nedenleri ve sonuçları nı kavrayabilmeleri,
- Ulusunun kökeni ve toplumsal, devlet, ekonomik ve kültürel geli imiyle ilgili yeterli seviyede bilgi edinmeleri,
- Orta Ça ı n temel özellikleri ve toplumsal, devlet, ekonomik kültürel ve dini geli meleri kavrayabilmeleri,
- Kentlerin belirmesi ve geli iminin toplumun daha da geli imine nasil etki etti ini kanı tlamaları ve açı klayabilmeleri,
- Orta ça da dinin rolü ve Hümanizm ve Rönesansı n bilim ve sanatın geli imi yle ilgili yorumlamaları nı ,
- Fotograf, harita, yazı lı tarihi kaynakları , belgesel filimleri, tarihsel içerikli filmleri ve ba ka gereçleri kulanma ve yararlanma beceri ve alı kanlı kları nı geli tirme.

VI.Ö RET MYÖNTEMLER

Çalı maları e itim amaçları na ula tı rmada, kullanı lacak metod ve teknikler çok önemlidir. Programda düzenlenen üniteler ve seçilen konular i lenirken izlenecek yollar, ba vurulacak etkinlikler, çocukta beklenen devranı de i ikli inin meydana gelip gelmiyece ini ve dola yı sı yla e itim amaçları nı ngerçekte tirilmesinde önemli rol oynar. Bu bakı mdan, ö retmenin ö rencilerle birlikte sı nı f içinde veya dı ı nda amaçlara do ru yapaca ı çalı malar, e itim olu umuna etki yapan en önemli faktorlerdir. Bu sebeple ö retmen, e itim ö retim çalı maları nda; ö rencileri amaçlara ula tı racak metodları ve etkinlikleri benimsemeli ve uygulamalı dı r.

Tarih ö retiminde temel hedef, olguları ezberlemekten çok, ö rencilerin yetenek ve becerilerini geli tirmektir. Ö rencilerin, tarih disiplini ana özelliklerinin farkı na varmalarında sı nı f ortamı , ö retmenin bilgiyi veren olarak gösterildi i ortamdan çok, ö renciler için aktif ö renme çevresi olmalı dı r. Yaratıcı tarih ö retimi, sadece sebep ve sonucun analizini geli tiren becerilerin de ötesine gider. Burada önerilen, ö rencilere okulda –alt orta ö retim düzeyinde bile- tarihsel kaynakları n verilmesi ve onları n, olguları kendi ba ları na “in a etmeleri” ve “ke fetmeleridir”. Tarihsel kaynak olarak, biz genellikle documenter malzemenin fotokopisini kastetmekteyiz. Fakat, bunlar, kalı ntı ya da otantik ar ıvsel filmler de olabilir. Kaynak malzemeleri kullanarak, gerçekten biz, “konu alanı nı n yapı sı nı ” ö rencilere ö retebiliriz.

Ünitelerin i leni inde ö retmen ihtiyaca göre anlatma (takrir), soru-cevap, gösterme, metin okuma, problem çözme, gözlem ve inceleme, gurupla çalı ma, tartı ma vb. Metodlar ve teknikler kullanılabilir.

Ünitelerin i leni i sı rasında ferdi, küme, seviye grupları ve sı nı f çalı maları gibi çalı ma ekillerine ba vurmalı dı r. Ö retmen, bu çalı ma ekillerini ö rencilerin durumları na, konun özelli ine, okulun imkanları na ve ihtiyaca göre ayarlamalı dı r.

1. ANLATIM YÖNTEM

Ö retmenin herhangi bir konuyu, kar ı sı nda oturan ö rencilere iletmesi biçiminde uygulanmaktadır. Günümüzde ise, ö rencilerin pasif olarak oturmaları na neden oldu u, onlara dü üncelerini aç ı klama fı rsatı vermedi i için sı kıcı ve etkisiz bir metot olarak kabul edilmektedir.

En büyük tehlike ö retmenin gere inden çok konu ması dı r. Dinleyiciler ne kadar küçük ya ta ise anlatma ölçüde kı sa ve dramatize

edilmi biçimde uygulanmalıdır. Açık bir ses tonu, ses tonundaki değişiklikler, yerinde ve zamanında jest ve mimikler öğrencileri üzerinde unutulmuş olacak etkiler bırakır.

Bu metod mümkün olduğu kadar az kullanılmalı, mutlaka kullanılması gerekiyorsa öğretmen konuşmasını çok dikkatli ve ayrıntılı olarak hazırlamalı, anlatacaklarını nasıl anlatacağını da planlamalıdır.

2. SORU-CEVAP YÖNTEM

Soru – Cevap metodu, önceden hazırlanmış yapıldığı takdirde daha yararlı olur. Bunun için öğretmen önce konuyu ayrıntılı olarak ve planlı şekilde taramalı sorular hazırlamalıdır. Bu işlemin öğrenciler tarafından da yapılması istenmeli ve böylece konu ile ilgili cevaplandırılacak sorular dersten önce hazırlanmış olmalıdır. Bu metodun etkili bir şekilde uygulanması için öğretmenler, öğrencilere soru sorma fırsatı hazırlamalı, mümkün olduğu kadar öğretimin amacı ve yönü öğrencilerin sorularına dayandırılmalıdır. Böylece öğretmenin öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak öğretim yapması sağlanabilir. Öğretmen öğrenci sorularına yer ve önem verdikçe onların daha dikkatli olmalarını ve konuyla daha çok ilgilenmelerini de teşvik etmiş olacaktır.

3. GÖSTERME YÖNTEM

Öğretmen üniteleri açıklarken tarih haritaları, eşyaları, fotoğrafları, müze ve tarihi anıtları ziyaret ederken gösterme metodunu uygular.

4. METİN OKUMA YÖNTEM

Tarih dersinde üniteler, konular açıklanırken öğretimde tarihsel kaynak, edebi ve bilimsel metinlerden de faydalanabilir. Böyle metinlerle öğretmen konuyu açıklarken kanıtlar örnekler verebilir. Öğretimde öğretmen metin metodunu kullanmakla öğrencilerin geçmiş hakkındaki bilgilerini genişletirler ve çeşitli tarihi kaynak, eser, ansiklopedi sözlük seçmesi için beceri ve yeteneğin gelişmesine yardımcı edilir.

5. PROBLEM ÇÖZME

Okulun görevlerinden biri de öğrencilerin hayata başarıyla uyum sağlayacak şekilde yetiştirmelerini sağlamaktır. Bu nedenle problem çözme

metoduna yer verilmesi, okulun bu görevini gerçekle tirmesi bakı mı ndan önemlidir.

Problem çö zme metodunda, bir problemin ele alı nı ı ve çö zümle-
mesi esnası nda dört metod dikkate alı nı r.

Tümevarı m metodu: Özel durumlardan veya örneklerden genel bir
sonuca ula maktı r.

Tümdengelim metodu: Genel ilkelerden özel durumlara giden bir
akı l yürütme eklidir.

Çö zümleme metodu: Bir bütünü elemanları na ayırma, çö zümleme
ve tahlil etmedir.

Bire im metodu: Bir konuyu, tümevarı m ve tümdengelim metodla-
rı ndan giderek zihni gerekçeleri birle tirmek suretiyle aç ı klamak ve so-
nuca varmaktı r. Çünkü dü ünçe eyleminin olması , incelemelerin bir
sonuca yönelmesi ve bunları yeni alanlara uygulamak için sentez arttı r.
Bire im metodu bir anlamda, parçalardan yeni bir bütün veya bir sentez
olu turmaktı r.

6. GRUPLA ÇALI MA YÖNTEM

Gurup; birbiriyle ili kileri ve araları nda ortak de erleri olan, birbir-
lerine ba lı iki veya daha fazla ki iden olu an toplumsal bir birimdir.
Grupla çalı ma, ferdin sosyal geli imini ve de i imini sa layan bir meto-
ttur. Bu metotla ferdin sorumluluk duygusu, ba kaya veya gruba katkı da
bulunmak zevki de artı rı lmı olur.Bu metod ö rencilerden olu turulan
gruplara birer konu verilmesi ve konunun ö rencilerce ara tı rı larak, sı nı f-
ta grup halinde anlatı lması ekinde olmaktadır

Grupları n te kili: 3 – 7 ki iden meydana gelen gruplar en iyi
çalı ma grupları dı r. En ideali 5 ki ilik çalı ma grupları dı r. Her grupta bir
ba kan, bir sözcü ve bir de sekreter bulunmalı dı r.

Grup te kil edilirken; ilgi grupları , seviye grupları , aynı semtte out-
ranları n bir grup meydana getirmeleri, numara sı rası na göre gruplama,
sı nı fta oturdukları yere göre gruplamaya ba vurabilir.

Çalı mayaya ba layan grup içindeki her fert, ö retmenin rehberli i ile
çalı manı n inceliklerini, her birinin ne yapaca ı nı , sorumlulu unu iyice
ö renmelidir.

7. TARTI MA YÖNTEM

Tartı ma, herhangi bir grubun, bir ba kanı n yönetimi altı nda, belirli
bir düzen içinde hepsini ilgilendiren sorunlar üzerinde ve belli bir amaca
dönük kar ılı klı görü meleridir.

Örenci sayısı az sınıflar için en uygun bir tekniktir. Tartıma metodunda hem öğretmenle öğrenci arasında hem de öğrenciler arasında dinamik bir etkileşim, alış-veriş vardır.

Tartıma metodu, öğrencilerin ilgisini uyandırır, anlayışlarını geliştirir, gerçekleri kavrama, eleştirici düşünme kabiliyetlerini geliştirir.

8. GÖZLEM VE İNCELEME YÖNTEMİ

Gözlem, bir olayı, bir nesneyi ya da bir gerçeği iyi anlamak için bu olay, nesne ya da gerçeğin türlü belirtileri ve koşullarını izleme ve inceleme işlemidir. İnceleme ise, ele alınmış bir konu ya da olayın özelliklerini ve ayrıntılarını tam olarak anlamaya çalışmak için yapılan yöntemli çalışmadır. Gözlem ve inceleme, birbirini tamamlayan iki unsur gibidir.

İyi bir gözlem de, iyi bir inceleme de, amaçlı ve planlı bir çalışmayı gerektirir. Gözlem ve inceleme, topluca yapılabileceği gibi gruplar oluşturularak ya da bireysel olarak yapılabilir.

Öğrencilerin, gözlem çalışmaları ve inceleme gezileri sırasında gördüklerini ve yaşadıklarını not etmeleri, belge toplayıp bunlar üzerinde inceleme yapmaları, bazı durumlarda gördüklerini yazılı olarak anlatmak tartıma yürütme ve değerlendirme yapma imkanlarını da yaratır.

Öğretmen tarih öğretiminde yukarıda belirtilmiş yöntem ve tekniklerle yetinmeyip, öğrencilerin seviyesine uygun çeşitli yazılı, görsel ve işitsel kaynaklardan (harita, atlas, slayt, CD, VCD, internet, film vb.) yararlanabilir. Tarihi kaynakların öğretimde kullanılması öğrencilerin araştırma yapması ve bunu alışkanlık haline getirmesine teşvik edilir.

Tarih öğretiminde öğrencilerin çalışma ortamı yalnızca derslikler değil, oku, çevre, kitaplıklar, müzeler, sergiler vb. yerleri de kapsar. Öğrencilerin bu gibi yerlerde gezi, gözlem yapmaları ve konuşmalarla görüşmeleri teşvik edilmelidir. Konular öğrenilirken “yakından uzağa, somuttan soyuta, basitten karmaşığa” ilkesine uyulmakla birlikte öğrenciler önemli tarihi olayları birlikte öğrenirken onlarda zaman kavramı geliştirilir.

VII. DERSLER ARASI VE PROGRAMLAR ARASI İLİŞKİLER

Tarih öğretiminin amaçlarına ulaşması için ona yakın olan derslerle ve programlarla ilişkisi kurulması gerekir. Tarih dersi en çok ana dili, coğrafya, yurttaşlık eğitimi, güzel sanatlar, felsefe, sosyoloji, dersleri ve okullarda uygulanacak olan nice kı: çatıma çözüm oyunları, insan hakları eğitimi, azınlıklar, kadın hakları gibi programlarıyla da işbirliği

geli tirebilir.Tarih dersini veren ö retmenler konuları i lerken ona yakı n olan dersleri veren ö retmenlerle ili ki kurarak birlikteki çalı malarda korelasyon yapabilirler. Ö retmenler araları nda birlikte ö renci i serbest etkinlikler, gezi ve ziyaretler esnası nda konular bakı mı nda i birli i yapabilirler. Tarih dersinin okulları n kendileri getirecekleri programları yla da i birli i yapma imkanı vardı r. Okulun getirmi oldu u programla tarih dersinin programları daha da geni letebilir.

VIII. ÖLÇME VE DE ERLEND RME

Ö retme-ö renme sürecinde ö rencilerin davranı ları nda olumlu de i melerin olup olmadı ı , ölçme ve de erlendirme ile belirlenebilir. Bunun yanı sı ra ö encilerin e itim gereksinmelerinin saptanması ile ö retme-ö renme sürecinin belirlenmesinde de ölçme ve de erlendirmeye gerek duyulur.

Ölçme, belli bir nesnenin ya da nesnelerin belli bir özelli e sahip olup olmadı ı nı gözlenerek sonuçları n sayı larla ya da ba ka sembollerle gösterilmesidir. De erlendirme ise, ölçme sonuçları nı bir ölçütle kar ı la tı rarak bir karara ula maktı r. E itimde farklı amaçlarla de erlendirmeye ba vurulabilir. Tarih dersinde de bu ba lamda: ihtiyaç saptama, ö rencilerin hazı rolu durumları nı saptama, ö renme eksiklerini belirleme ve düzey belirleme amacı ile de erledirmeler yapı labı lı r.

Ö retme-ö renme sürecinde ö rencilere kazandı rı lacak olan davranı ları ; bili sel, duyu sal ve devinimsel davranı lar olu turmaktadı r. Bu bakı mdan, ö retme-ö renme sürecindeki ö çme vede erlendirme etkini klerinin bu üç davranı alanı ndaki ö renmeleri de içermesi gerekir.

Bili sel, duyu sal ve devinimsel alanlardaki davranı ları n, bu alanları n her basama ı ndaki davranı ları ölçebilmeye uygun test durumları hazı rlamak ve her bir basama a ili kin yeterliklerin ayrı ayrı ölçmesine dikkat etmek gerekir. Ölçme ve de erlendirme etkinlikleri bili sel alanla sı nı rlı kalmamalı , bunun yanı sı ra duyu sal alanla ilgili ilgiler, tutumlar ve de erler gibi psikolojik özelliklerle; devinimsel hedeflerin ölçülme sine de önem verilmelidir.

Ölçme ve de erlendirme sı rası nda u unsurlar dikkate alı nmalı dı r:

1. Bilgiler

- alı nan bilgileri anlatabilmek (sözlü,yazı lı veya grafik eklinde);
- mesajı anlamak (ö retmenin anlattı ı nı veya bir metnin mesajı nı);

- bilgileri ayırt etmek yeteneğini geliştirmek (önemli-önemsiz bilgiler);
- temel tarih kavram ve terimleri doğru kullanmak, yazabilmek ve söylemek;
- geçmiş bir tarih olay hakkında farklı yer ve kaynaklardan toplamı bilgilerin çoğunu (anlatı, belge, resim, dergi vb.) uygun ve mantıklı bir biçimde sıralamak ve söyleyebilmek;
- tarihi (ve diğer) değerleri önemseme becerileri geliştirmek.

2. Zaman ve mekan açısından tarihi olayları kavrama yeteneği

- zaman açısından belli tarihi olayları zaman gerisine yerleştirmek;
- tarihi olayları meydana geldiği yerleri haritada gösterebilmek;
- tarihi haritalara yönelebilmek ve önemli bazı mekanları gösterebilmek;
- Avrupa, Balkan ve Türk topluluklarına ait belli tarihi devirlerle ilgili tarih ve sosyolojik kavram ve terimleri kavrayabilmek.

3. Tarihsel düşünme

- tarihi olayların nedenini ve sonuçlarını ayırt edebilmek;
- benzeri belli olaylar ve olguların benzer ve özel taraflarını söyleme ve yazabilmek;
- edindikleri tarihi bilgilerden yararlanarak belli tarihi olay hakkında kişisel görüşleri oluşturabilmek;
- tarihi belgelere dayanan bilimselliği sağlamlaştıran bir tarihi olay hakkında bir sav ile kişisel düşünce ve pozisyonu ayırt edebilmek.

IX. KAYNAKÇA

1. Akın Sina, Türkiye Tarihi, 1-4 ciltler, Cem yayınevi, İstanbul 1990.
2. Algül Hüseyin, İslam Tarihi, cilt 2, Ankara 1991.
3. Araz Nezihe, Dünya Tarihi, cilt 1-2-3, İstanbul 1974.
4. Atatürk'ün Söylev ve demeçleri (Derleyen: Tarihçi), V cilt. İstanbul 1959-1972.
4. Armaoğlu Fahri, Siyasi Tarih, 1789-1960, Ankara, 1973.
4. Barthold W, Köprülü M.Fuad, İslam Medeniyeti Tarihi, Ankara 1963.

4. Baykal Bekir Sıtkı, Yeni Zamanda Avrupa tarihi, Ankara, 1961.
5. Bayur Yusuf Hikmet, Hindistan Tarihi, 2 Cilt, Ankara 1946-1947.
6. Bosch M.E., Helenizm Tarihinin Ana Hatları, Çeviren: Ne et Ça atay, Ankara 1992.
7. Berkes Niyazi, Türkiye İktisat Tarihi, 1-2 ciltler, İstanbul 1975.
8. Bedrettin Koro, Türk Ulusal tarihinden Ek Dersler, Belgrad 1995.
9. Bloch.Harc, Feodal Toplum.Çeviren: Mehmet Ali Kılıçbay, Ankara, 1983.
9. Demircio lu Halil, Roma Tarihi, Ankara 1953.
10. Fehmi Rexhepi, Hüsni Muzuri, Historia e Popullit Shqiptar, Pristine 2001.
11. Genç Re at, Karahanlı Devlet Te kilatı, İstanbul 1981.
12. Hamza Ero lu, Atatürkçülük, Ankara, 1981
13. Historia e Popullit Shqiptar, I-II Cilt, Tiran 2002.
14. İlköretim Sosyal Bilgiler 4, 5, 6, MEB Yayını, İstanbul 1999.
15. Ilustrovana Enciklopedija Istorija, 1, 2, Vuk Karadžić, Belgrad 1985.
16. Ilustrovana Istorija Sveta I-IV, Belgrad 1984.
17. Nisan Afet, Eski Mısır Tarihi Medeniyeti, Ankara 1956.
18. Nisail Hakk Uzunçarşılı, Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri, Ankara 1984.
19. Istorija Naroda Jugoslavije, I-II Cilt, Prosveta 1960.
20. Ivan Bojičić..., Istorija Jugoslavije, Prosveta 1973.
21. Kafeso lu İbrahim, Selçuklu Tarihi, İstanbul 1972.
21. Karal Enver Ziya, Osmanlı tarihi, V-VIII ciltler. Ankara, 1983.
22. Kınal Firuzan, Eski Mezopotamya Tarihi, Ankara 1953.
23. Koprıman Kazım Ya ar, Mısır Memlûkleri Tarihi, Ankara 1961.
24. Köymen Mehmet Altay, Selçuklu Devri Türk Tarihi, Ankara 1961.
25. Köymen Mehmet Altay, Büyük Selçuklu İmparatorluğu Tarihi, I ve II Ciltler Ankara 1979, 1984.
26. Kurat Akdes Nimet, IV-XVIII. Yüzyıllarda Karadeniz Kuzeyinde Türk Kavimleri Devletleri, Ankara 1992.
27. Kurat Akdes Nimet, Peçenek Tarihi, İstanbul 1937.
28. Mansel Arif Müfit, Ege ve Yunan Tarihi, Ankara 1947.
29. Merçil Erdoğan, Gazneliler Devleti Tarihi, Ankara 1989.
30. Merçil Erdoğan, Müslüman Türk Devletleri Tarihi, Ankara 1991.
31. Mükerrrem –Kamı Su, Türkiye Cumhuriyeti Tarihi, İstanbul 1980
31. Mufassal Osmanlı Tarihi, 1-6 ciltler, İstanbul 1963.
32. Noel Malcolm, Kosova Njeh Historie Shkurtër, Pristine-Tiran 2001.

33. Niyazi Ak it, Milli Tarih I II stanbul 1995.
34. Ostrogorsky Georg, Bizans devleti Tarihi, Çeviren: Fikret I ı ltan, Ankara 1991.
35. Ögel Bahaeddin, Büyük Hun mparatorlu u, 2 Cilt, Ankara 1981.
36. Ögel Bahaeddin, İslamiyetten Önce Kültür Tarihi, Ankara 1981.
37. Öztuna Yı lmaz, Büyük Türkiye Tarihi, Ötüken Yayınları stanbul 1983.
38. Parmaksızo lu smet-Ça layan Ya ar, Eski Ça lar ve Türk Tarihinin İlk Dönemleri, Ankara 1976.
39. Resmî haritalı Mufassal Osmanlı tarihi, 6 cilt. stanbul, 1957-1963.
39. Sevim Ali, Suriye ve Filistin Selçukluları , Ankara 1983.
40. Sümer Faruk, O uzlar (Türkmenler), Tarihleri, Boy Te kilatları , Destanları , Ankara 1983.
- irin Veli, Ana Hatları yla Osmalı Tarihi, Marifet Yayınları , stanbul 1996.
41. Tarih Lise 1- 2, MEB Yayını , Ankara 1993.
41. Türkiye Tarihi. I-IV cilt. Editör: Sina Ak in. stanbul, 1990.
42. Turan Osman, Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi. stanbul 1969.
43. Turan Osman, Selçuklular ve İslamiyet, stanbul 1993.
- Uzunçar ilî smail Hakkı, Osmanlı Tarihi, 1-4 ciltler, TTK, 1988.
44. Yı lmaz Altu , Türk Devrimi Tarihi Dersleri (1919-1938). stanbul, 1975.
44. Yurdaydı n Hüseyin, İslam tarihi Dersleri, Ankara 1982.

ANS KLOPED LER

1. Ana Brı tanı ca, Hüriyet Yayınları , stanbul 1994.
2. İslam Ansiklopedisi, MEB Bası mevi, stanbul 1978
3. Büyük Larousse Sözlük Ansiklopedisi, stanbul 1986
4. Meydan Larousse Büyük Lugat ve Ansiklopedisi, Sabah Yayınları , stanbul 1992.
5. İslam Ansiklopedisi, Türkiye Diyanet Vakfı yayını , stanbul 1988.
6. Osmanlı Padi ahları Ansiklopedisi, 1-3 ciltler, Yeni Asya yayını , stanbul 1986.
6. Osmanlı Ansiklopedisi, A aç Yayınları . stanbul, 1955.
7. Ülkeler ve Dünya Atlası , stanbul 1998.

SÖZLÜKLER

1. Türkçe Sözlük, TDK, Cilt 1-2, Ankara 1998.
2. İslam Kılavuzu, TDK, Ankara 1996.